

Sammanträdesdatum:
2017-03-16

§ 17 PM om samsyn vid båtclubbstillsyn - biocidfärg

Dnr Ecos 17/0067-427

Beslut

1. Bygg- och miljönämnden beslutar att antaga promemorian *Underlag för samsyn vid båtclubbstillsyn - biocidfärg* i enlighet med Samhällsbyggnadskontorets förslag.
2. Meddela båtclubbarna i Upplands-Bro att de inte får sjösätta någon båt nymålad med biocidfärg oavsett om dessa under större delen av seglationstiden ligger i Saltsjön.

Sammanfattning

Den 10 januari 2017 inkom Miljösamverkan Stockholms län med ett förslag till Bygg- och miljönämnden gällande en gemensam strategi vid tillsyn av båtclubbar. I denna ställs krav på att båtclubbar ska fasa ut användningen av biocidfärger och sanera båtskrov inom fyra år från och med årsskiftet 2016/2017.

Riskerna vid användningen av biocidfärger och effekterna vid läckage av miljögifter leder till en omfattande negativ påverkan på omgivningen, miljön och människors hälsa. Miljöavdelningen anser därför att den otillåtna användningen av biocidfärger i Mälaren måste upphöra.

I Upplands-Bro kommun omfattas fem båtclubbar av denna tillsynsstrategi. Miljöavdelningen avser att påbörja tillsyn och information enligt tillsynsstrategin i promemorian våren 2017.

Beslutsunderlag

- Bygg- och miljönämndens beslut BMN § 60 den 30 juni 2016
- Samhällsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse den 27 februari 2017.

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att antaga promemorian *Underlag för samsyn vid båtclubbstillsyn - biocidfärg* i enlighet med Samhällsbyggnadskontorets förslag.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum:
2017-03-16

Fortsättning § 17

Förslag till beslut på sammanträdet

Börje Wredén (L) föreslår att beslutspunkt 2 ska läggas till

”2. Meddela båtklubbarna i Upplands-Bro att de inte får sjösätta någon båt nymålad med biocidfärg oavsett om dessa under större delen av seglotionstiden ligger i Saltsjön.”

Yrkande

Minna Ahokas (M) yrkar bifall till Börje Wredéns förslag.

Beslutsgång

Ordförande finner att nämnden beslutar i enlighet med miljökontorets förslag till beslut med Börje Wredéns (L) tillägg.

Beslutet skickas till:

- Bro båtklubb
- Björknäs båtklubb
- Båtsällskapet Arken
- Kungsängens båtsällskap
- Ängsholmens båtsällskap

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Miljöavdelningen informerar

Februari 2017

Varför ska din verksamhet betala tillsynsavgift?

Ett av Miljöavdelningens viktigaste uppdrag är att utföra tillsyn på verksamheter som kan påverka människors hälsa eller miljön. Tillsynen är ett viktigt verktyg för att uppfylla Miljöbalkens mål att nuvarande och kommande generationer ska kunna leva i en god och hälsosam miljö. Tillsynen består av att Miljöavdelningen på olika sätt kontrollerar att alla verksamheter uppfyller den gällande miljölagstiftningen.

En verksamhet kan orsaka skada eller störningar på människors hälsa eller miljön på olika sätt, till exempel genom buller, lukt eller utsläpp av föroreningar till luft, mark och vatten.

I Miljöbalken finns regler som förklarar hur kommunens tillsynsarbete ska bedrivas och hur det ska finansieras. Det är en grundläggande princip i Miljöbalken att det är den som orsakar en skada eller störning på människors hälsa eller miljön som ska betala kostnaderna för att åtgärda störningen. Det innebär att det är den som bedriver en verksamhet som kan orsaka hälso- eller miljöstörningar som ska stå för kommunens kostnader för tillsynen, istället för att tillsynen bekostas med skattemedel. Miljöavdelningens tillsynsverksamhet har inget vinstsyfte, utan intäkterna ska täcka kostnaderna för att bedriva tillsynsverksamheten.

De verksamheter som anses påverka miljön eller människors hälsa i störst utsträckning omfattas i regel av en årlig avgift för tillsynen. För övriga verksamheter tar kommunen ut en timavgift för den tillsyn som verksamheten kräver.

Den årliga avgiften är olika stor för olika typer av verksamheter, en större verksamhet med större risk för hälso- och miljöstörningar betalar högre avgift än en mindre verksamhet med mindre risk för hälso- och miljöstörningar. Avgifterna fastställs i kommunens taxa för tillsyn enligt Miljöbalken och taxan beslutas av Kommunfullmäktige i Upplands-Bro kommun.

Att du som verksamhetsutövare betalar en årsavgift innebär inte automatiskt att Miljöavdelningen besöker din verksamhet varje år. Vissa verksamheter kan exempelvis få tillsynsbesök vartannat eller vart tredje år. I årsavgiften ingår Miljöavdelningens kostnader för administration, inläsning av ny lagstiftning, granskning av årsrapporter, planering och genomförande av tillsynsbesök, rapportskrivning, uppföljning, återbesök med mera. Därför omfattar årsavgiften fler timmar än den tid som Miljöavdelningen besöker din verksamhet på plats.

Miljöavdelningen informerar

Februari 2017

Till dig som ska ta bort färg från din båt

Båtbottenfärger kan innebära utsläpp av giftiga ämnen till kustnära vatten där det finns känsliga vattenlevande organismer. På båtar i Mälaren får endast alternativa metoder eller biocidfria färger användas. Du behöver därför sanera din båt om du har målat den med biocidfärg. Här är några råd när du ska ta bort färg från din båt.

Var försiktig när du målar eller tar bort färg

Båtbottenfärger kan vara farliga för din hälsa och för miljön genom att de innehåller ämnen som metaller, organiska lösningsmedel och allergiframkallande ämnen. När du slipar och skrapar av färg från din båt bör du därför använda täckande klädsel, handskar och munskydd för att skydda den egna hälsan från slipdamm. Marken behöver också skyddas eftersom föroreningar som hamnar på marken inte alltid stannar där, utan kan spridas till vattenmiljön. Samla därför upp färgresterna som slipas av din båt genom att täcka marken under båten med t.ex. en presenning. Du kan också använda dig av slipmaskin med uppsamlingsbehållare. Slipdamm och färgrester är farligt avfall och ska samlas upp och lämnas till närmaste miljöstation, helst tillsammans med förpackningen. Vid ev. blåstring är det viktigt att ett seriöst företag anlitas som tar hand om avfallet på ett korrekt sätt.

Alternativa sätt att slippa påväxt

Det finns flera alternativ till att använda båtbottenfärg för att slippa påväxt. Till exempel båtlyft, skrubba för hand, borsttvätt i vattnet (automatisk eller för hand), skrovdug m.m. Dessa metoder rekommenderas eftersom det idag inte finns några färger utan miljö- och hälsorisker.

Båtbottenfärg

Den enskilt största och mest allvarliga miljörisken kopplad till fritidsbåtsverksamhet är läckage av metaller och andra miljögifter från båtbottenfärger till mark, vatten och botten sediment. Många båtbottenfärger innehåller bekämpningsmedel (biocider) för att motverka påväxt av havstulpaner, musslor och alger på skrovet. Dessa ämnen är i många fall skadliga för vattenlevande organismer och för människor, och alltså inte bara för de organismer man vill bekämpa. De negativa

effekterna kan uppstå långt efter exponeringen, som utveckling av cancer och hormonell påverkan.

Bekämpningsmedel granskas av kemikalieinspektionen. Det innebär att kemikalieinspektionen gör en bedömning av vilka biocid innehållande båtbottenfärger som ska godkännas för försäljning. Färger godkända för användning på Västkusten får inte användas i Östersjön eftersom miljön här är extra känslig. Har du din båt i Mälaren, en annan insjö eller i Bottenviken? Då är inga biocid innehållande båtbottenfärger tillåtna, eftersom färger med bekämpningsmedel bara får användas i salt- och bräckvattenmiljöer. Att kemikalieinspektionen godkänt en färg betyder alltså att den INTE får användas i sötvatten.

Information om var en godkänd färg får användas ska framgå av den etikett som finns på färgburken eller genom information från försäljningsstället. I Mälaren får alltså endast färger som inte kräver godkännande användas (biocidfria färger). Sådana färger är vanligen märkta med exempelvis texten "för insjöar".

Båtuppläggningsplatser för fritidsbåtar

Flertalet undersökningar, både nationellt och lokalt, har visat att båtuppläggningsplatser för fritidsbåtar och dess omgivning är starkt förorenade av ämnen kopplade till båtverksamhet. Det rör sig om höga halter av bland annat koppar, zink, TBT och PAH i både mark, vatten och sediment. Även undersökningar av biocidfärg på båtskrov, med hjälp av en så kallad XRF, visar på förekomst av förbjuden färg (TBT samt koppar, zink och bly på båtar i båtklubbar vid sötvatten).

Det är i samband med behandling, underhåll och sjösättning av nymålade båtar som de största utsläppen sker. En nymalad båt släpper färg i samband med sjösättningen. Marken förorenas vid behandling och underhåll av båtar, vilket på sikt

leder till miljöskada och stora saneringskostnader. Ansamlade biocider på båtuppläggningsplatsen kan också läcka till grundvatten och närmaste sjö.

Om du redan har båtbottnbehandling med bekämpningsmedel/biocidfärg på din båt

På marknaden finns idag så kallade spärrfärger (kallas även inkapslingsfärger). Spärrfärgernas funktion enligt tillverkarna är att kapsla in befintlig färg på båten och på så sätt förhindra läckage av biocider från underliggande lager färg. Det finns studier som visar att spärrfärger kan släppa igenom biocider från underliggande lager färg och att spärrfärgerna dessutom kan vara toxiska i sig. Eftersom det inte finns några tillåtna biocidfärger för Mälaren kommer kommunen ställa krav på att användningen av biocidfärg upphör och att båtarna görs skrovrena. Det innebär att du kommer behöva blåstra eller slipa din båt ren från gammal bottenfärg.

Lagar och regler

Förbjudna båtbottnfärger

Båtbottnfärger innehållande ämnet tributyltenn (TBT) är förbjudna i Sverige sedan 1989 för alla fritidsbåtar, oavsett var de används. Höga halter TBT har uppmätts i sediment och mark och höga halter tenn (härrörande från TBT) har också nyligen uppmätts på båtskrov i Stockholms län, vilket tyder på att gamla underliggande lager färg finns kvar på båtarna. Båtar som någon gång har målats med färger som innehåller TBT måste därför saneras då underliggande färglager kan läcka TBT. Det förekommer även båtar som är målade med blyhaltig färg. Blyföreningar är inte tillåtna i konsumentfärger, eftersom blyföreningar är klassade som CMR-ämnen (cancerframkallande, mutagena eller reproduktionstoxiska ämnen). Färger innehållande bly får dock saluföras för yrkesmässig användning. Till exempel används blymönja i mycket begränsad omfattning som rostskydd för yrkesmässigt underhåll av historiska byggnader, vilket gör att färger innehållande bly finns tillgängliga i handeln.

Huvudsaklig förtöjningsplats

Kemikalieinspektionens beslut om godkännande av färger som innehåller biocider är kopplade till ett villkor om *huvudsaklig förtöjningsplats*.

Huvudsaklig förtöjningsplats avser den egna, fasta båtplats man har eller har hyreskontrakt för. Om båtägaren innehar flera platser inklusive plats i sötvatten blir platsen som ligger i sötvatten avgörande för om båten får vara målad med biocidfärg eller inte. Detta på grund av att det inte finns några godkända biocidfärger för sötvatten/insjöar. Att båten vistas utanför Mälaren regelbundet eller några veckor per år saknar betydelse. Påväxten på båtskrov i Mälaren är obefintlig och därmed finns det inget behov av användning av båtbottnfärger. För de båtar som också ligger perioder i Östersjön rekommenderas att använda sig av de alternativa metoder som finns för att undvika eller ta bort påväxt.

Gällande regelverk – Miljöbalken och regler för vattenskyddsområden

Parallellt med Kemikalieinspektionens beslut om godkännanden biocid innehållande båtbottnfärger gäller all den övriga miljölagstiftningen och inte minst reglerna om miljö kvalitetsnormer för vatten. Detta kan i enskilda fall leda till att en tillsynsmyndighet med stöd av gällande miljölagstiftning kan inskränka rätten att använda en färg trots att den är godkänd av Kemikalieinspektionen. Särskilt i grunda och slutna vikar eller i anslutning till badplatser kan det bli aktuellt med hårdare krav. Vattentäkter är extra känsliga för skadliga ämnen. Mälaren och ett antal små sjöar och områden där grundvatten används för vattenuttag är vattentäkter. Inom ett vattenskyddsområde finns bestämmelser för verksamheter och åtgärder som riskerar att

Har du frågor?

Kontakta kommunens miljöinspektörer telefon: 08-581 690 00.

Se även kommunens hemsida:

www.upplands-bro.se